

2004. november 9.

Népszava

Türelmesek a mozgássérültek - nem is tehetnek mást

Bár törvény írja elő, januárig biztosan nem lesznek akadálymentesek a középületek. A határidő ugyanis - szinte minden érintett szerint - irreális. Jelenleg az orvosi rendelőknek csupán 18 százaléka felel meg a követelményeknek, a fővárosban egyetlen aluljáró sem akadálymentes. Nagy segítség azonban a sérülteknek, hogy a BKV évek óta háztól-házig szolgáltatást működtet, a vidéknek pedig a támogató szolgálat jelenti az utazás lehetőségét.

Milyen sebességgel kell szaladni annak az utasnak, aki a monori vasútállomás 2-es vágányánál várakozik a vonatra, ami azonban a 6-osra érkezik. A változásról viszont csak akkor tájékoztatják a várakozókat, amikor a vonat már begördült az állomásra, másfél perc múlva pedig indul is tovább. A számításnál szükséges figyelembe venni, hogy a síneket egy vasúti aluljárón keresztül lehet megközelíteni, vagyis a peronról csaknem húsz lépcsőfokot kell le, majd ugyanannyit fölmenni. Ez nem egy matematikakönyvből kimásolt szöveges feladat, hanem a monori vasútállomáson tapasztalható mindennapos eset. Pótkérdés is van hozzá: elutazhat-e a kérdéses vonattal a várakozó, ha történetesen még mozgássérült is. A válasz egyértelmű. Pedig a figyelmesség nemcsak forintokon múlik.

Göncz Kinga szerint lehetetlen mindent egyszerre akadálymentesíteni, a körzeti orvosi rendelők azonban vélhetően előnyt élveznek majd. A szociális szaktárca vezetője úgy látja, az akadálymentesítés megoldására törvényben kitűzött határidő - 2005. január 1. - irreális, az Európai Unió is inkább azt várja, hogy 2010-ig alakítson ki koncepciót Magyarország. A cél most inkább az, hogy fokozatosan, bizonyos fontossági sorrend szerint lehessen előrelépni és látható eredményt elérni. Fontosnak nevezte a miniszter azt is, hogy ne csak a fizikai, hanem a kommunikációs akadálymentesítés is a koncepcióhoz tartozzék.

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségének (MEOSZ) idei felmérése szerint a házi orvosi rendelőknek csupán 18 százaléka akadálymentes annak ellenére, hogy már 2003-ra az összesnek annak kellett volna lenni. A fővárosi kórházak között alig van akadálymentes intézmény, vidéken sem jobb a helyzet. Pedig elgondolkodtató, hogy egy mozgásában korlátozott beteg milyen kiszolgáltatott, megalázó helyzetbe kerülhet, ha nincs akadálymentes mosdó. Egyelőre felmérés sem készült arról, mennyibe kerülne az összes fővárosi tulajdonban lévő közterület és épület akadálymentesítése. Budapest 23 kerületében a közterületek, utcák, terek, játszóterek, bölcsődék, óvodák, iskolák, gimnáziumok többsége sem felel meg a követelménynek. A döntéshozók eltérően ítélik meg, hogy melyik fontosabb, így van, ahol az iskolák akadálymentesítési munkái előrehaladottabbak, másutt viszont a közterületek munkái járnak az élen, megint máshol az egészségügyi intézmények akadálymentesítésével dicsekedhetnek.

Az Urbanisztikai Kutató Központ jelentése szerint a fővárosban a tömegközlekedés járműparkját 240 milliárd forintból lehetne a jogszabályoknak megfelelően kicserélni, vagy átalakítani. A megállóhelyek akadálymentesítésének várható költségeit azonban eddig senki nem mérte föl, anélkül pedig a járművek cseréje is hiábavaló - olvasható a jelentésben. Egyetlen aluljáró sem akadálymentes, és a járművek többségére is lehetetlen felszállni kerekesszékkal. A már akadálymentesített fővárosi közterületek sem alkotnak egybefüggő hálózatot. A nagykörút lesz az első budapesti vonal, ahol alacsonypadlós villamosokon lehet utazni. Ehhez azonban a körúti villamos peronjaihoz rámpákat kellene építeni, különben a mozgáskorlátozottak éppúgy nem tudnak felszállni, mint eddig. A tervek szerint a peronokhoz akadálymentes aluljárókon, illetve akadálymentes közlekedési lámpás csomópontokon át lehetne eljutni. Az alacsony padló mindenkinek könnyebbé teszi a közlekedést, de a megálló, és a megálló környékének átalakítása nélkül a "csodavillamosok" sokaknak elérhetetlenek maradnak - mutatnak rá a jelentők. A "hannoveri villamosokkal" is ez a helyzet: megfelelő peronok kialakításával teljességgel akadálymentes szolgáltatást nyújthatnának, ehelyett kifejezetten nehézkes, sőt veszélyes a használatuk.

A közlekedési vállalat alacsonypadlós busszal végzett háztól-házig szolgáltatása azonban nagy segítséget jelent a mozgássérülteknek. Szakály József, a MEOSZ főtitkára elmondta, a "taxiszolgáltatás" eredménye, hogy az orvosi rendelőbe, iskolába önállóan juthatnak el az érintettek és sokan ennek köszönhetik, hogy munkát vállalhattak.

A fővárosi vasúti pályaudvarok közül egyik sem akadálymentes, "vakvezető" burkolat pedig csak a szombathelyi vasútállomáson van. A MÁV 1999-ben fogadta el a "Fogyatékos Utasok Vasúti Utazási Feltételeit is Biztosító Akcióprogram"-ot. Ehhez a vállalat saját forrásai, költségvetési támogatás és hitelek garantálják a fedezetet, a támogatás összege azonban elenyésző, az idei állami támogatásból csupán négy vonatot tudtak önmelő szerkezettel felszerelni, amely a 2350 üzemképes jármű esetén elenyésző - tudtuk meg a MÁV-nál. Kerekesszékes utas mobilemelő segítségével, valamint járműre szerelt önmelő berendezéssel juthat fel a vonatra, de mindkettőt csak előzetes bejelentés után működtetik. Hangos utastájékoztató egyelőre az Intercity járatokon van. A jelentés szerint azonban az utóbbi években jelentős változások kezdődtek az akadálymentesség érdekében.

Az akadálymentesítés nagyon sok pénzbe kerül, sok esetben azonban odafigyeléssel a nehezen mozgók életét is könnyebbé lehetne tenni - szögezte le Szakály József. A MEOSZ főtitkára hozzátette: ami a sérülteknek szükséges, az a többieknek kényelmes. A városi sérültek mozgáslehetőségei korlátozottak, a vidéken, főleg falvakban élők körülményei azonban még kritikusabbak. A főtitkár szerint némi segítséget jelent, hogy 2003-tól az országban egyre több helyen működik támogató szolgálat, melynek működtetéséhez évi 10 millió forintos állami támogatást kapnak a szervezetek. Ez a segítség azonban csak a közlekedést oldja meg, az élhetőbb környezet egyéb területén nem változik semmi - tette hozzá. Szakály elmondta azt is, hogy az építési törvény értelmében minden új középületnek akadálymentesnek kell lenni, a mérnököket pedig erre is kiképezik a műszaki egyetemen. Ennek ellenére sorra épülnek olyan házak, melyekbe lehetetlen kerekesszékkal bejutni. A hatóság pedig nem tesz semmit. A MEOSZ ugyan szankcionálhatna, de a tömegesen indított perrekkel semmit nem érnének el - vélte a főtitkár. Példaként említette azonban Szombathely városát, ahol a városvezetők úgy döntöttek: új közhasználatú intézmény csak akkor kaphat működési engedélyt, ha a helyi mozgássérült szervezet megfelelőnek találta.

A fővárosról készült jelentésből viszont kiderül, hogy önkormányzatok által megrendelt bérlekások tervezésekor sem veszik figyelembe a mozgásukban korlátozottak érdekeit, így

nekik általában saját költségen kell átalakíttatni a házuk bejáratát, a lépcsőházat, a liftet, a fürdőszobát. A munkahelyek, a boltok, üzletek, éttermek, színházak, szállodák többségének akadálymentesítése olyan maradt, amilyen volt. Így aztán ezek megközelíthetetlenek és használhatatlanok a tolósékkal élők, a babakocsisok, a mozgásukban korlátozottak számára.

Látványos eredményt csak a bevásárlóközpontok és az ezekhez kapcsolódó mozik esetén értek el - tartalmazza a jelentés. Ezek tervezésekor a beruházók általában megkövetelik a szigorú nemzetközi előírások betartását, amelyek minden lehetséges vásárlói réteg számára kényelmes bejutást, mozgást igyekeznek biztosítani.